duiding

EU trapt hervorming landbouwbeleid af met versoepelingen voor boeren

duiding

De Europese Commissie heeft woensdag een uitgebreid vereenvoudigingspakket voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voorgesteld. Door te sleutelen aan milieuregels, controles en de crisisaanpak probeert ze de Europese boeren wat ademruimte te geven en concurrentievermogen op te bouwen. Een aantal voorstellen lijken op het eerste gezicht voorbij te gaan aan de Vlaamse context, maar ingrepen zoals de herdefiniëring van waterlopen en blijvend grasland zouden voor Vlaamse boeren toch een verschil kunnen maken.

14 MEI 2025

Jozefien Verstraete

Lees meer over:
europa
milieu
Green Deal

“Ons nieuw omnibuspakket zal zorgen voor een ware golf van vereenvoudiging”, kondigde commissievoorzitter Ursula Von der Leyen (EVP) in niet mis te verstane woorden vorige week aan. “We maken binnenkort administratie eenvoudiger, bouwen meer flexibiliteit in en creëren meer vrijstellingen voor kleine boeren. Zo kunnen de landbouwers zich meer richten op hun bedrijf en gezin.” De aankondiging oogstte niet alleen bijval, maar ook argwaan: gaat het om vereenvoudiging van regels, of om deregulering die ten koste zou gaan van de groene GLB-ambities?

Woensdag legde de Commissie uiteindelijk haar langverwachte voorstel op tafel om het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) te vereenvoudigen. Met minder administratie en meer flexibiliteit wil ze boeren beter ondersteunen en hun concurrentiekracht versterken. De eerste brede agri-vereenvoudigingsinspanning kan worden opgedeeld in vier grote thema’s.

Focus op kleinschalige boeren

Een eerste reeks aan concrete wetswijzigingen moet kleinschalige boeren, met minder dan tien hectare grond, een extra duwtje in de rug geven. Zo wil de Commissie de concurrentiekracht van kleinschalige boeren opkrikken door hen tot 50.000 euro aan investeringssteun aan te bieden via een nieuwe, eenvoudige financieringsoptie.

Daarnaast moedigt de Commissie lidstaten aan om meer gebruik te maken van de forfaitaire betalingssystemen die mogelijk zijn voor kleinere landbouwbedrijven. Zo is het in de huidige EU-wetgeving mogelijk dat kleinschalige boeren opteren om hun jaarlijkse

directe inkomenssteun via een forfaitair systeem te ontvangen. De maximumuitkering ligt vandaag op 1.250 euro, maar zou worden opgetrokken tot 2.500 euro. “Met dit betalingssysteem worden administratieve lasten voor zowel boeren als overheden verminderd, maar wordt ook een evenwichtigere verdeling van de GLB-steun bevorderd en versterkt het de plattelandsgebieden waar kleinschalige boeren een grote rol spelen”, aldus de Commissie.

nieuws

BioForum: “Extreme administratie-overlast is niet in verhouding”

3 FEBRUARI 2025

In Vlaanderen is zo’n forfaitair betalingssysteem tot op heden echter geen optie. Eerder dit jaar pleitte BioForum bij de minister van Landbouw Jo Brouns (cd&v) al voor de invoering van zo’n systeem. De controle en het tijdstip van uitbetaling van de subsidies bleken toen knelpunten te vormen. In het huidig kader wordt de uitbetaling van deze steun gekoppeld aan het halen van bepaalde milieuvereisten (conditionaliteitsprincipe) en hierdoor moeten deze boeren ook alle conditionaliteitscontroles doorlopen. Maar sommige van deze milieuconditionaliteiten wil de Commissie voor deze boeren nu laten varen. Dit zet de deur voor een forfaitair systeem in Vlaanderen misschien terug op een kier?

Vereenvoudigen van milieuvereisten

Het tweede luik van het voorstel heeft een rist aan vereenvoudigingsvoorstellen van milieuvereisten. “De samenhang tussen nationale regels en de vereisten uit de GLMC-normen moet verduidelijkt worden. Op die manier krijgen lidstaten meer ruimte om verschillende verplichtingen beter op elkaar af te stemmen”, aldus de Commissie. De Goede Landbouw- en Milieucondities (GLMC) vormt een reeks basisregels die landbouwers moeten naleven om in aanmerking te komen voor inkomenssteun. Deze regels beschermen onder meer de bodem, waterkwaliteit, biodiversiteit en landschapselementen.

nieuws

Interesse in ecoregeling om koolstof in de bodem te verhogen, neemt een vlucht

23 JANUARI 2025

Zo wil de Commissie onder meer GLMC 1, die het behoud van permanent grasland regelt, versoepelen. Veehouders zouden op deze manier meer ruimte krijgen om grasland te gebruiken in plaats van het braak te laten liggen voor biodiversiteit of koolstofopslag. In het voorstel wordt de toegelaten afname van permanent grasland verhoogd van vijf naar tien procent van het totale landbouwareaal ten opzichte van 2018. “Dit moet meer ruimte geven voor structurele veranderingen, vooral in de veehouderij”, klinkt het.

Ook de definitie van blijvend grasland wil de Commissie aanpassen. Volgens de huidige regels wordt een perceel als permanent grasland beschouwd als het vijf jaar lang als grasland wordt gebruikt, waardoor het dus niet meer zomaar in gebruik mag worden genomen voor andere teelten. Hierdoor ploegen landbouwers soms hun land om. Maar zowel voor de bedrijfsvoering als voor de biodiversiteit pakt dit nadelig uit, onder meer doordat koolstof onvoldoende wordt vastgelegd. Volgens de Commissie is het bovendien moeilijk toepasbaar in landbouwsystemen met lange vruchtwisselingen, waar onkruid anders moeilijk onder controle te houden is. De aanpassing zou lidstaten de mogelijkheid geven om die termijn te verlengen van vijf naar zeven jaar.

Wat is een waterloop?

Daarnaast wil de Commissie ook de definitie wijzigen van wat wordt beschouwd als ‘een waterloop’, in de norm met betrekking tot de bescherming van water (GLMC 4). Lidstaten krijgen de mogelijkheid “om hun nationale definitie van waterlopen te gebruiken, zolang die overeenstemt met het doel van GLMC 4”. Dit opent mogelijk de weg naar iets minder bufferstroken in Vlaanderen.

Wat betreft de Commissie worden gecertificeerde biologische boerderijen voortaan ook automatisch beschouwd als voldaan te hebben aan verschillende GLMC-normen. Zo worden administratieve procedures en controles vermeden en kunnen ze onmiddellijk in aanmerking komen voor bepaalde steunmaatregelen.

De Commissie wil het tot slot eenvoudiger maken om ook voor bepaalde agromilieu- en klimaatverbintenissen steun toe te kennen. Het gaat onder meer om steun voor de omschakeling naar of het behoud van biologische veehouderij, voor verbintenissen rond de bijenteelt, maar ook rond steun voor verplichtingen bij de bescherming van veengebieden en wetlands.

Vereenvoudiging van controles op de boerderijen

Een ander luik wil tegemoetkomen aan de verzuchtingen over de vele controles op het erf. Zo worden veel bedrijven meermaals per jaar bezocht door inspecteurs van verscheidene instanties en zijn die bezoeken volgens EU-commisaris voor Landbouw Christophe Hansen (EVP) "een enorme stressfactor voor landbouwers". In overleg met nationale en regionale overheden wil de Commissie ernaar streven dat een landbouwer slechts één keer per jaar ter plaatse gecontroleerd zou worden op GLB-vereisten.

nieuws

EU-Commissie snoeit verder in administratieve verplichtingen

26 FEBRUARI 2025

Daarnaast wil de EU ook de gegevens stroomlijnen die controleurs nu ter plaatse nakijken, maar die ook via Copernicus-satellieten kunnen worden opgevolgd. Nationale overheden worden ook aangemoedigd om agri-administratie volgens het principe ‘één keer rapporteren, meerdere keren gebruiken’ te laten werken. Vlaanderen hoort hierbij reeds met DjustConnect tot de beste leerlingen van de klas.

nieuws

Europa weigert Belgische landbouwers te compenseren voor blauwtong

14 NOVEMBER 2024

Andere crisisaanpak

Een vierde wijziging moet het crisismanagement versterken. De ervaring met crisisbetalingen heeft de EU geleerd dat de landbouwreserve hoofdzakelijk wordt gebruikt voor natuurrampen en ongunstige klimaatomstandigheden, hoewel het hoofddoel ervan is landbouwers te helpen in geval van marktverstoring. Daarom wordt voorgesteld het gebruik ervan duidelijk te beperken tot dergelijke gebeurtenissen, en twee nieuwe crisisbetalingen op te richten waarop lidstaten een beroep kunnen doen bij natuurrampen, ongunstige klimaatgebeurtenissen of dierziekten. “Deze nieuwe betalingen zijn bedoeld als aanvulling op de landbouwreserve, niet als vervanging ervan”, klinkt het. Het geld voor deze nieuwe crisisbetalingen zullen EU-lidstaten moeten verschuiven en vrijmaken uit het budget van de directe steun en middelen voor plattelandsontwikkeling.

Daarnaast dringt de Commissie er bij de nationale autoriteiten op aan om een hoger compensatieniveau vast te stellen voor landbouwers die gedekt zijn door een verzekering of andere instrumenten voor risicobeheer.

> **“Vereenvoudiging betekent niet het loslaten van milieunormen of beleidsdoelen, maar wel het efficiënter uitvoeren ervan**
>
> Europese Commissie

Pragmatisme of groene ambities laten varen?

Volgens initiatiefnemer van het vereenvoudigingsvoorstel, landbouwcommissaris Hansen, brengt het pakket opnieuw pragmatisme in het landbouwbeleid. “Ooit hoorde ik de uitspraak dat een boer een optimist moet zijn, anders zou hij geen boer meer zijn. Maar meer dan optimisme hebben we vandaag pragmatisme en realisme nodig in onze beleidsvorming,” zegt Hansen. “De zware administratieve verplichtingen in de sector sluiten niet aan bij de realiteit. Die regeldruk kost tijd en geld, zowel voor landbouwers als voor nationale overheden. Ze ondermijnt bovendien de bereidheid om verplichtingen na te leven en remt investeringen af.”
Hansen maakt zich ook sterk dat de wijzigingen jaarlijks tot 1,58 miljard euro kunnen besparen voor boeren en 210 miljoen euro voor nationale overheden. Zijn plannen zullen later dit jaar worden beoordeeld door het Europees Parlement en de lidstaten. Het voorstel zal alvast op heel wat weerstand stuiten. Critici zien een te grote breuklijn tussen het vereenvoudigingsvoorstel en de zwaarbevochten maatregelen om het GLB groener te maken.
“Vereenvoudiging betekent niet het loslaten van milieunormen of beleidsdoelen, maar wel het efficiënter uitvoeren ervan”, bijt de Commissie van zich af. “De voorgestelde maatregelen behouden de ambities van het huidige GLB en blijven inzetten op een duurzame transitie van de landbouw. Het voorstel verandert niets aan de groene architectuur, inclusief het conditionaliteitsysteem en aan het feit dat 32 procent van het totale GLB-budget toegewezen wordt aan vrijwillige acties ter bevordering van de milieu-, klimaat- en dierenwelzijnsdoelstellingen.”
Maar zelfs bij geen of een beperkte inhoudelijke impact op de groene ambities, blijft de perceptie wel bestaan. Een interne dienst waarschuwde eind maart al voor deze beeldvorming.

nieuws

Toekomst van de Vlaamse landbouw in handen van professor

Impact Vlaamse boeren

Het is voorlopig nog onduidelijk in hoeverre Vlaamse boeren de gevolgen van deze voorstellen zullen merken. De technische bepalingen en gedetailleerde voorstellen zullen nog een grondige analyse vereisen. Volgens landbouworganisatie Boerenbond is het vereenvoudigingsvoorstel alvast “een belangrijk stap in de goede richting die blijk geeft van erkenning van de disproportionele regeldruk op het terrein.”
“Boerenbond gelooft sterk in vrijwillige maatregelen die uitgaan van bewuste positieve keuzes waaraan budgettaire stimulansen gekoppeld worden. We verwachten van Vlaanderen dat het deze voorstellen steunt en versterkt om zo een antwoord te bieden op disproportionele verplichtingen vandaag", klinkt het verder.

Van Huylenbroeck
5 MEI 2025

De landbouworganisatie kijkt ook uit naar het tweede vereenvoudigingspakket dat later dit jaar wordt verwacht.

> **We verwachten van Vlaanderen dat het deze voorstellen steunt en versterkt**
>
> Landbouworganisatie Boerenbond

Eerste pakket van twee

Tegen het einde van het jaar zal nog een tweede vereenvoudigingspakket volgen. Dit zal betrekking hebben op andere beleidsterreinen dan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, om de brede agrovoedingsector concurrentiëler en veerkrachtiger te maken. Daarnaast liet de Commissie weten nog aanvullende wijzigingen voor te stellen om de rapportage, de nalevingskosten en de controlelast te verminderen.
Volgens Hansen is bovendien niet alle overbodige bureaucratie te danken aan de Unie. “Om de boeren te ontlasten van regeldruk, kijk ik ook richting de ministers op nationaal en zelfs regionaal niveau”, aldus Hansen.

Uitgelicht

Wat volgt er na het vereenvoudigingspakket? Dit staat nog op de Europese landbouwagenda

duiding

Met het vereenvoudingspakket van woensdag is het werk van de Commissie nog niet af. Sinds de presentatie van haar landbouwvisie wacht de sector op meer concrete acties en houv...

14 MEI 2025

Lees meer

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada